

Nõudepesijast invaliidiks

Kerttu Sepp, töötervishoiu tööinspektor

Kas töö tapab tegijat? See küsimus tekitab üheaegselt nii elevust kui ka vastasseisu. Ühelt poolt on töö see, mille eest saadakse tasu ning teiselt poolt tegevus, millega antakse panus ühiskonna toimimisse. Kuigi teoorias peaks töö tegemine keha tugevdama, on Eestis mitmekümneid töötahtelisi inimesi, keda on see hoopis sandistanud.

Füüsiline töö, millega kaasneb koormus kätele, seljale ja jalgadele, sundasendid ning korduvad ühetaolised liigutused, on Eestis kutsehaigestumise diagnoosimisel üks peamisi põhjusi.

Kuigi enamik inimesi puutub töö kokku ülalkirjeldatud ohuteguritega, ei diagnoosita neil veel seetõttu kutsehaigust.

Kutsehaigestumise väljakujunemise eelduseks on reeglina aastatepikkune kokkupuude ohuteguriga.

Valisime näitena ühe kutsehaiguse loo, mille analüüsi toome ka teieni.

Pärast 12-aastast ameti pidamist diagnoositi kohusetundlikul nõudepesijal kutsehaigus. Tema igapäevasteks tööülesanneteks olid nõudepesurestide täitmine (vajadusel eelpesu käsidušiga), täidetud restide pesumasinasse toimetamine ning pestud nõude sorteerimine ja ladustamine selleks ette nähtud kohtadele.

Täidetud nõuderest kaalus keskmiselt 6–7 kg ning seda tuli tõsta tihti vöökohta kõrguselt õlast kõrgemal asuvasse hoidikutesse. Nõudepesijal oli võimalus nõusid transportida käruga, kuid sinna sai nõusid asetada vaid kummargil asendis. Kuna töökeskkonnas esines kõrge temperatuur (nõudepesumasinatelt tulev aur), sundasendid ja tööd tuli teha seistes, suurendasid kaasuvad ohutegurid kutsehaigestumist põhjustanud ohutegureid veelgi.

Foto: Google

Puhkepausid on ette nähtud tööst puhkamiseks

Tööd tuli teha 10,5 tundi, millest iga 60 minuti tagant oli töötajal õigus teha tööaja sisse kuuluv 5-minutiline paus. Kuna töötamine toimus laeval, sõltus nõudepesija töömaht suuresti klientide arvust. Intensiivsel perioodil pidi kutsehaige ohverdama endale ettenähtud lõuna- ja puhkepausid, et tööga valmis jõuda. Peamiselt üksi töötades suurenes ka töökoormus. Tulemusena tekkisid antud ametikohale iseloomulikud ülekoormustunnused: pidev väsimus, valud kätes, seljas ja jalgades, veritsevad käed märjas töökeskkonnas töötamisel ning hingamisraskused kõrge temperatuuri tõttu.

Tervisekontroll peab olema põhjalik

Nõudepesijat suunati regulaarselt töötervishoiuarsti kontrolli. 21.12.2011.a otsuses märkis töötervishoiuarst, et töötajal on lubatud töötada merel maksimaalselt üks aasta. Pärast seda tuleb leida töö maismaal. Antud otsus oli selgeks märgiks, et kutsehaige töökeskkond vajab muutmist. Aasta hiljem aga uues töötervishoiuarsti otsuses piirangud puudusid ning kutsehaige terviseseisund märgiti laeval töötamise jaoks sobivaks. Jäeb selgusetuks 2012. aastal tehtud töötervishoiuarsti otsus, mistõttu on väga oluline, et tööandja ja

töötervishoiuarst teeksid tihedalt omavahel koostööd.

Riskianalüüsi tuleb töötajatele tutvustada

Kuigi kutsehaigele tutvustati ohutusjuhendeid raskuste käsitsi teisaldamisest ja õigete-valede töövõtete kasutamisest, ei tutvustatud talle riskianalüüsi, mis oleks andnud informatsiooni ametikohal valitsevate ohutegurite suhtes.

Tööandja oli küll riskianalüüsi teinud, kuid see keskendus peamiselt füüsikaliste ohutegurite hindamisele. Sellest võib järeldada, et tööandjad on alati hindama töökohal neid ohutegureid, millel on kohene tagajärg töötajale.

Näide. *Töökeskkonnas valitsevate füüsikaliste ohutegurite mõju tervisele: pidevas kuumas töökeskkonnas töötamine suurendab kuumarabanduse riski, mürarikkas keskkonnas töötamine suurendab kuulmiskahjustuse riski jne.*

Füsioloogiliste ohutegurite mõju tervisele ilmneb aga aastatega. Seetõttu ei osata tegelikult hinnata nende ohutegurite ulatust ja suurust.

Nõuanded füsioloogiliste ohutegurite vähendamiseks töökeskkonnas:

1. Riskianalüüsis tuleks hinnata töötajatele mõjuvaid füsioloogilisi ohutegureid. Lisaks hinnata neid koosmõjus füüsikaliste ohuteguritega.
2. Tuleks teostada järjepidevat sisekontrolli füsioloogiliste ohutegurite osas.
3. Töötervishoiuarstiga peab tegema tihedalt koostööd, mille käigus saab arutada põhjalikumalt töötervishoiuarsti poolt tehtud otsuseid.
4. Regulaarselt tuleb hinnata töötajate töövõtteid, raskuste käsitsi teisaldamise võtteid ning viia ellu vastavad meetmed nõudepesijate tervisekahjustuste vältimiseks.
5. Teisaldatava raskuse massi tuleks vähendada.
6. Töötajaid tuleb varustada sobivate tehniliste-ergonoomiliste abivahenditega.
7. Töötajatele tuleks tagada lisatööjõudu intensiivsetel tööperioodidel.
8. Raskuste käsitsi teisaldamiseks on vaja tekitada sobiv sisekliima.
9. Võimalusel peaks lühendama raskuste käsitsi teisaldamise kandmisteekonda.

- 10.** Ülekoormuse vältimiseks peaks kasutama tööl rotatsiooni.
- 11.** Ettenähtud puhkepauside pidamist tuleks võrrelda reaalsete võimalustega ning selgitada töötajatele puhkepauside olulist rolli töövõime säilitamisel.
- 12.** Töötajaid tuleks informeerida tööl varem esinenud kutsehaigestumiste juhtumitest ning nende tagajärgedest.